

Ciril Zlobec

Dvanajst pesmi, ki so mi ta trenutek najbližje

Večer

Vse poti so se skrajšale:
začenjajo se in končajo
na hišnem pragu.

Svet se je zožil
v ta mali krog svetlobe,
ki ga je ustvarila
prižgana svetilka.

Postelja je zadehtela z vonjem
po zeleni travi
in žena je kot zemlja,
ki čaka dežja,
da ugasí njeno žejo.

(1957)

Kamen

Tvegati bi moral uničujoči padec
za obet letenja.
Kakor ptica izpod kamna
moral bi vzleteti,
v skoku, brez zamaha kril.

A kamen čakal je od prazčetka name,
čakal tako dolgo, da postal je kamen:
Zdaj ves kamnito sklonjen je v zavetje,
ta edini smisel, da postal je kamen.
Če bi imel roké, bi jih iztegnil za menoj,
če bi imel nogé, bi stekel za menoj,
če bi imel glavó, bi se morda premislil,
če bi imel srce, bi se usmilil me morda,
a ker je kamen in brezsrčen kot vsak kamen,
me bo zmečkal,
tako j ko hotel bom vzleteti izpod njega,

in nihče ne bo nikoli vedel, kam sem hotel.

Skoraj himna

Brez prispodobe si ostala,
ne razgaljena, temveč nesramežljivo gola,
sama sebi edina prispodoba,
ne več lepa kot ... temveč lepota,
ne več svetla, temveč luč,
ne več zapeljiva, temveč zapeljivost,
ne več živa, temveč vse življenje,
krik, ki ogluši sam sebe
in je tišina, ki ji prisluškuje,
pogled, ki oslepi od pogleda nase
in oslepljen spregleda,
ogelj, ki se razdivja, da ugasne,
mir, ki viharje drami,
vihar, ki mir prinaša,
ljubezen,
bela v postelji,
zelena v travi,
modra v nebu nad seboj,
rdeča v zarji,
temna v noči,
ljubezen,
sama sebi edina prispodoba,
ne več kot drevo, temveč preprosto:
pokončna kot ljubezen,
ne kot smrt, temveč preprosto:
ljubezen vodoravna kot ljubezen,
ti-jaz-midva.

Ko sva sama

Ko sva sama,
 ko sva čisto sama,
 ptici izpod hišnega napušča
 na koralni čeri sredi oceana,
 ko sva čisto sama,
 južni sadež v ustih severnega dečka,
 ko sva čisto sama,
 gruda z žitnih polj v cvetlični vazi,
 ko sva sama,
 ko sva čisto sama
 z varnim ničem vse okoli sebe,
 vsa brez korenin spomina,
 brez plodov izkušnje,
 ko sva sama,
 ko sva čisto sama,
 ko sva še samo drhteč objem,
 bi mislil, če je misel možna,
 ko sva sama,
 ko sva čisto sama s sabo,
 da sem bog –

če ne bi te tako vso živél,
 zemeljsko te ljubil, žena,
 najpopolnejše od vsega,
 ko sva sama,
 ko sva čisto sama.

Kot da te nisem

V vsem in vse sem,
 hkrati kot da nisem,
 kar v resnici sem:
 kot gora, prispodoba kamna,
 ki v gozdove se obláči
 in je samo gozd;
 kot zrno, v trdnost dozorelo,
 ki ga nežna kal razpolovi,
 in je samo še seme,
 kaj sem? kdo sem?

sem ljubimec ali ljubljen?
sem plodilec ali zaplojen?
sem oče ali sin,
samo naključje,
slabo zagozdano med obema?
oboje hkrati
komaj v skriti misli,
zagotovo pa ves v muki:
celota nedeljiva sem,
a krušim se, razpadam,
se drobim, razsipam
in odtekam si skozi prste.

Ljubezen dvoedina

VI

In je skrivnost kot troedini Bog
ta najina ljubezen dvoedina,
od sanj nabrekla, bolna od spomina,
zavezanih oči in rok in nog,

svobodna v ječi, ki jo sama straži,
deviška v bokih, ki zorijo v greh,
se skriva in je rada na očeh,
resnici vdana, nedosežna v laži.

Je dom miru in večni izvor nemira,
z jutranjo in večerno zarjo vzide,
vso pot pozna od jutra do večera,

v najgloblji noči, zvezda, ne zaide,
opoldne žge in sveti nam iz neba.
Ljubezen – svetlo sonce in tema.

Sveta mesta tvojega telesa

V ljubezen verujoč kot plah kristjan
v boga nad sabo ves čas mislim nate,
z zaupanjem vse stiske, vse zagate
srca in duše predte dan na dan

razgrinjam in te strastno molim:
v telo s poljubi vžigam ti svoj križ
pripadnosti, in ti pod njim goriš,
jaz dogorevam, vendarle nikoli

ne ugasnem v medel romarski spomin
na sveta mesta tvojega telesa,
še zmerom vabijo me iz višin

nečesa lepega, globin nečesa,
kar je kot čudež čudežev. Mordá
spet stara vrtoglavica srca.

To je hazard

Jaz sam sem ves zaklad postal, in zanj se zbal,
zakopal ga, skopuh, globoko vase,
zdaj hočem še in še, jemal bi in jemal,
popotnico skoz te razsipne čase.

Zdaj kocka sem na najbolj nori vseh rulet.
To je hazard, popolna radovednost:
jaz proti vsem, za vse, jaz v upanje preklet,
da ljubljen in ljubeč najvišja vrednost

sam sebi bi postal, goljuf in goljufan.
Kot zemlja na pomlad ljubezni sem odprt,
v dežju in soncu njene milosti zrahljan

do korenin; če prideš, bom cvetoči vrt,
ko prideš, z bosimi nogami stopi vanj
in jaz bom rosa na stopalih tvojih sanj.

Samo ta dan imam

Samo ta dan imam. V njem do večera
bom stal na straži svojega imena.
Okoli je zanesljivo, siva mrena
pogleda mi še zmerom ne zastira.

Samo ta dan, ta del poti očeta
in sina, dedič in čuvar življenja,
ki vsako jutro z zarjo se začenja,
zvečer pa le še mirno noč obeta.

A zdaj ni več miru, samo še molk.
Življenje zdaj omišljata le rabelj
in žrtev, a jaz nisem klavski volk

ne klavna ovca, nisem temni Kajn
in ne njegova svetla senca Abel,
a sem krvav – od trnja kraških gmajn.

Bela in črna ptica

Ne Stvarnikove volje, v strop Sikstine
umetnik dahnil je le svoj navdih,
lepoto večnosti, ki z njim ne mine,
pred njo še zmerom nam zastane dih.

Spet črno ptico sanjam, ki visoko,
uporno skoz oblake privesla,
v sinjini, z michelangelovsko róko,
zariše, bel globob, se v strop neba.

Ljubezen – bela ali črna ptica,
iz ene v drugo ves čas se levi,
zdaj ptica pevka je, zdaj roparica,

zdaj nizko nad močvirji v naju leta,
zdaj spet se dvigne, kvišku poleti,
da z njo še sama sva kot vnebovzeta.

Samo beseda sem

Vse bolj postajam že jaz sam beseda,
v deročem toku skozme se pretaka,
kot usedlina, pena v meni čaka,
kdaj spet bo – ptica pevka ali ujeda? –

v vnaprej zgubljeni večni tekmi s časom,
zagostolela, kriknila v tišino
minljivosti vso mojo bolečino,
strah in pogum in srečo – z mojim glasom.

Ponosno vzklikam si: Saj to sem jaz!,
beseda, ki oživlja jo moj glas,
jaz – stvarnik ... a kot stari, jezni Bog,

ki razočaran ves čas se spotika
nad delom svojega duha in rok,
nergam: Oblika sem, samo oblika.

Kot vsak, ko si ustvari svoj obraz.

Razlogi so

Hčerki Varji

Čeprav nam jih življenje sproti ruši,
razlogi so: ko tonemo v temò,
v obup, se nam na temnem nebu v duši
kot severnica v kaŕipot priŕgo.

Preveč temè se v nas je usedlo z leti,
prekrilo naš otroški kam in kod,
samo nazaj je treba se ozreti,
do svojih bosih nog spet najti pot.

Razlogi so, čeprav oko morda
jih več ne uzre, ne ujame več uho,
čeprav ob njih srce, od lepih sanj
utrujeno, nič več ne vztrepeta.

Razlogi za življenje so! Celo
ko je življenja v nas vse manj in manj.

(februar 2005)